

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему:

**«Казначейське обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів:
реалії та тенденції розвитку»**

Виконавець:

студент VI курсу фінансово-економічного факультету

Єременко Іван Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Від якості та своєчасності прийняття рішень у сфері управління доходами та видатками бюджету залежить рівень ефективності державного регулювання економічних процесів. Сьогоднішні проблеми бюджету віддзеркалюють соціально – економічну ситуацію в Україні. Скорочення реальних доходів бюджету усіх рівнів, погіршення платіжної дисципліни вкрай ускладнили ситуацію із забезпечення їх збалансованості та фінансування запланованих заходів. Тому касове виконання бюджетів усіх рівнів та його організація вивчаються вченими, економістами та практиками, які намагаються розробити дієві та ефективні на практиці механізми управління бюджетними коштами

В економічній літературі наявні та широко висвітлені проблеми організації виконання бюджету, однак питання казначейське обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів є недостатньо дослідженими. Тому актуальність даної теми зумовлена необхідністю удосконалення системи казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів з метою поліпшення управління фінансовими ресурсами держави та раціональним використання бюджетних коштів.

Питанням казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками займалися наступні вчені: Булгакова С.О., Даневич О.С., Жибер Т.В., Копито С.М., Кублікова Т.Б., Курганська Е.І., Іванський А.Й., Петрашко П.Г., Макаренко В.О., Осипчук Л, Сазонська А., Сізова М.В., Стоян В.І, Чегуліна О.О. та Юрій С.І..

Метою кваліфікаційної роботи – є розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення існуючого механізму казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів на основі узагальнення теоретико-правових засад та вітчизняної практики обслуговування та виконання місцевих бюджетів за видатками

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розгляд теоретичного підґрунтя казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів;

- оцінка ефективності казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів;

- аналіз можливих шляхів вдосконалення казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні аспекти організації казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів.

Об'єктом дослідження є процес казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів органами Казначейства України та інструменти, що використовують його учасниками.

Методи дослідження. Застосовувались діалектичний метод наукового пізнання взаємозв'язків і проблем взаємодії органів Державної казначейської служби України та розпорядників бюджетних коштів в процесі обслуговування місцевих бюджетів; метод порівняльних переваг застосовувався для обґрунтування доцільності функціонування казначейської системи обслуговування місцевих бюджетів в Україні. При проведенні аналізу виконання бюджетів використовувався горизонтальний аналіз (для порівняння показників бюджету з відповідними показниками за попередні періоди); метод аналізу та синтезу при визначенні закономірностей, що мають місце в процесі казначейського обслуговування місцевих бюджетів та перспектив його розвитку. У формуванні результатів дослідження використовувалися графічні та графоаналітичні методи (діаграми та інформаційні таблиці).

Інформаційну базу складають закони України та нормативно-правові акти, інструкції та методики, що використовуються в процесі казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів органами Казначейства України, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні матеріали органів ДКСУ, а також офіційні данні з відділу статистики Управління Державної Казначейської служби у м. Одесі Одеської області.

Структура роботи. У першому розділі кваліфікаційної роботи розкрито суть поняття казначейської системи обслуговування місцевих бюджетів, особливості казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів, проблеми

казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів.

У другому розділі кваліфікаційної роботи дано оцінку ефективності казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів: проведено моніторинг казначейського обслуговування захищених статей видатків місцевих бюджетів України, визначені тенденції казначейського обслуговування незахищених статей видатків місцевих бюджетів України та проведено аналіз казначейського обслуговування видатків бюджету м. Одеси.

У третьому розділі роботи визначено шляхи вдосконалення казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів, проведено аналіз зарубіжного досвіду системи казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів та визначені вектори подальшого розвитку казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати роботи заслуховувались на Студентській науково-практичній конференції фінансово – економічного факультету «Світ фінансів: сучасні виклики»

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичне підґрунття казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів»* розглянуто історія виникнення казначейства як фінансового органу, проведено аналіз етапів і механізмів впровадження казначейської системи виконання бюджету. Наведені позиції науковців щодо визначення «казначейської системи» та «казначейства», «казначейський механізм обслуговування бюджетних коштів»

Приведені форми виконання бюджету: казначейська, банківська та змішана, проведено їх порівняльний аналіз. Наведені підходи щодо розуміння понять «касове виконання бюджету» та «виконання бюджету».

Визначені особливості казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів, проаналізовано методологічну базу щодо складання бюджетних програм, результативних показників їх виконання. Описано процес казначейського

обслуговування казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів.

Виділені окремі практичні проблеми казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів, які виділені в окремі блоки: організаційні, кадрові, правові та методичні.

У другому розділі *«Оцінка ефективності казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів»* наведена класифікація видатків згідно ст. 55 Бюджетного Кодексу – на захищені видатки та незахищені видатки. Проаналізовані видатки місцевих бюджетів на захищені статті, структура захищених видатків місцевих бюджетів, видатки на оплату праці, видатки на комунальні послуги, видатки на харчування, витрати на медикаменти.

Визначені тенденції казначейського обслуговування незахищених статей видатків місцевих бюджетів України. Наведено аналіз видатків на комунальне господарство, видатки на охорону довкілля, видатки на культуру та спорт, видатки на предмети та обладнання, фінансування капітальних видатків. Визначено прогнозування поточних видатків місцевих бюджетів на 1 людину, видатків місцевих бюджетів на соціальний захист у % до ВВП та проведено аналіз казначейського обслуговування видатків бюджету м. Одеси

У третьому розділі *«Шляхи вдосконалення казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів»* проаналізовано зарубіжний досвід системи казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів та визначені окремі вектори подальшого розвитку казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів.

ВИСНОВКИ

На підставі викладеного та проаналізованого матеріалу ми дійшли наступних висновків.

Питання практики казначейське обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів не втратило своєї актуальності, про що свідчить погіршення платіжної

дисципліни, ускладнення ситуації із забезпечення збалансованості та фінансуванням запланованих заходів. Тому бюджети всіх рівнів та організація їх виконання перебувають у полі зору вчених-економістів та практиків, які намагаються розробити дієві механізми управління бюджетними коштами. Актуальність даної теми зумовлена необхідністю удосконалення системи казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів з метою поліпшення управління фінансовими ресурсами держави та раціональним використання бюджетних коштів.

Під час написання магістерської роботи та проведення аналізу наукових робіт, ми дійшли висновку, що світовій практиці виконання бюджетів відомо три системи: банківська, казначейська та змішана. За роки незалежності в Україні використовувалися усі три системи. Нині у нашій державі використовується казначейська система касового обслуговування державного та місцевих бюджетів.

Казначейське обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів передбачає розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства; контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями; ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України; здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

Об'єктом казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів є місцеві фінанси, які є системою економічних відносин, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів, необхідних органам місцевого самоврядування для виконання покладених на них завдань. Під час організації процесу казначейського обслуговування та виконання місцевих бюджетів за видатками, УДКСУ реєструє бюджетні та фінансові зобов'язання, а потім проводить видатками згідно зареєстрованих бюджетних та фінансових зобов'язань і наданих платіжних доручень.

У магістерській роботі було проведено аналіз казначейського обслуговування захищених статей видатків місцевих бюджетів України, тенденції казначейського обслуговування незахищених статей видатків місцевих бюджетів України та казначейське обслуговування видатків бюджету м. Одеси.

Ці проблеми можна виділити у такі блоки: організаційні; кадрові; правові; методичні.

До організаційних проблем виконання місцевого бюджету за видатками є недосконалість планування; прагнення більшості органів місцевого самоврядування до перерозподілу повноважень щодо наділення банків функцією обслуговування ними дохідної та видаткової частин місцевих бюджетів. До кадрових слід віднести недостатню кваліфікацію бухгалтерів та касирів організації, які обслуговуються в органах ДКСУ. До правових відносять недосконалість нормативно – правової бази казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Основою методичних проблем є недосконалість комп'ютерної бази; недостатня інформативність платіжного доручення.

Під час аналізу казначейського обслуговування міського бюджету м. Одеси за видатками Управлінням Державної казначейської служби України у м. Одесі Одеської області, ми дійшли висновку, що на ефективність обслуговування впливає багата кількість організацій, які обслуговуються у казначействі та великий вплив кадрів. Завдяки цим факторам ефективність обслуговування зменшується, що є негативним фактором. Щоб цього не було, пропонуємо зменшити вплив кадрів покращенням робочого місця казначея; вдосконалення автоматизованої програми «АС- Казна»; та підвищення заробітної плати.

Хочемо звернути Вашу увагу на проблему втілення СДО до казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів та визначити позитивні сторони цього явища:

1. Підготовка документів в електронному вигляді;
2. Клієнт не витрачає бюджетних коштів на переносні флеш-носії для подачі інформації до органів ДКС;
3. Документи через СДО передаються через мережу Інтернет;

4. Протидія корупції;

5. Документи під час відправки системою СДО проходять автоматизований технічний контроль;

6. Через СДО, клієнту стан рахунків доступний в режимі реального часу;

7. Документи, які приходять через СДО, автоматично відображаються в системі АС «Є-Казна» у відповідному меню казначея.

У даній науковій роботі, нами були проаналізовані, узагальнені проблеми казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів, а також приведені можливі шляхи позбавлення від цих проблем, або вдосконалення організації обслуговування місцевих бюджетів за видатками. Тому вважаємо що для подальшого розвитку та реформування Державного казначейства України використовувати ряд вимог, а саме: законність; транспарентність та підзвітність.

АНОТАЦІЯ

Єременко І.М., «Казначейське обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів: реалії та тенденції розвитку»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою

«Державні та муніципальні фінанси»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Об'єктом дослідження є процес казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів органами Казначейства України та інструменти, що використовують його учасниками.

У роботі розглянуто сутність казначейської системи обслуговування місцевих бюджетів; досліджені особливості казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів; розглянуті проблеми казначейського обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів; проведено моніторинг казначейського обслуговування захищених статей видатків місцевих бюджетів України; зазначені тенденції казначейського обслуговування незахищених статей видатків місцевих бюджетів України; проаналізоване казначейське обслуговування видатків бюджету м. Одеси; проведено аналіз зарубіжного досвіду системи казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів; визначені вектори подальшого розвитку казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів

Ключові слова: казначейське обслуговування місцевих бюджетів, казначейське обслуговування видаткової частини місцевих бюджетів, видатки місцевого бюджету м. Одеси, вектори розвитку казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів.

SUMMARY

Yeremenko I. M. " Treasury services for the expenditures of local budgets: realities and development trends ",
qualifying work for obtaining an educational master's degree in a specialty

"Finance, Banking and Insurance" under the Master's Program

"State and municipal finances",

Odessa National University of Economics

Odessa, 2018

The master's qualification consists of an introduction, three chapters, conclusions, annexes and a list of sources used. The object of the research is the process of treasury service of the expenditure part of local budgets by the Treasury bodies of Ukraine and the tools used by its participants.

The essence of the treasury system of servicing local budgets is considered in the paper; the features of treasury service of expenditures of local budgets are investigated; the problems of treasury servicing of the expenditures of local budgets are considered; monitoring of treasury service of protected items of expenditures of local budgets of Ukraine; specified tendencies of treasury service of unsecured items of expenditures of local budgets of Ukraine; Treasury service of budget expenditures in Odessa was analyzed; the analysis of foreign experience of the system of treasury service of expenditures of local budgets was conducted; defined vectors for the further development of treasury services for local budget expenditures

Key words: treasury service of local budgets, treasury service of the expenditures of local budgets, expenditures of local budget of Odessa, vectors of development of treasury service of local budget expenditures.